

— Vse one učitelje in učiteljice, ki čakajo na povišico v položajni plači, opozarjamo na napredovanja v današnji številki. Vsa ta napredovanja veljajo od 1. januarja t. l. naprej. Zakasnevanje posebno ona napredovanja, ki se izvrše s kraljevim ukazom. Nekateri izgube po par mesecev na ta način, ker je veljavno napredovanje od dneva podpisa in ne od dneva zaplote. Naša borba mora iti za tem, da se razvrstila uredba izpremeni v zakon in se s tem pravi krivica glede avtomatičnega napredovanja.

— I. polletje na vseh osnovnih šolah v ljubljanski oblasti se zaključuje po odredbi prosvetnega oddelka v Ljubljani P. br. 693/27 v soboto, dne 29. januarja 1927. V mariborski oblasti pa je v veljavi odlok bivšega prosvetnega oddelka za Slovenijo iz leta 1924. (Fink IV. 107), ki določa, da se zaključuje I. polletje v soboto pred 25. januarjem. To v pojasnilo k notici »Semestrne počitnice« v zadnjem »Učiteljski Tovarš«.

— Druga seja poverjenikov UJU se vrši dne 25. januarja 1927 v Sarajevu s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev seje po predsedniku UJU. 2. Poročilo poverjenikov o delu po poverjeništvih. 3. Razprava o novem zakonskem projektu zakona o narodnih šolah. 4. Pretresanje načrta pravil UJU. 5. Sklepanje o seji širjega glavnega odbora. 6. Vprašanja in predlogi. — Ker ima naše poverjeništvu sejo širjega sosveta 2. februarja t. l. v Celju in imajo funkcijarji mnogo posla s sestavo poročil in iz drugih vzrokov, je poverjeništvu zapisilo Udrženje za preložitve seje na februar t. l., čemur je predsedstvo ugodilo.

— »Jutro« prinaša v 14. številki t. l. resnično vest, da so nekateri člani kočevskega učiteljskega društva izstopili iz UJU »vsled napada g. l. Dimnika na nadzornika Betrianija«. Resnici na ljubo moramo ugotoviti, da je g. Alfonz Završnik že pred občinim zborom razposlal na vse člane društva posebno okrožnico, v kateri pravi, da se bo ob priliki tega občnega zbora ustanovilo društvo »Edinstvo«. Torej je bil izstop že prej pripravljen. Tudi ni res, da je odšlo 43 članov z občnega zbora, temveč jih je bilo točno samo 29, med tem ko jih je vkljub hudemu pritisku ostalo na občnem zboru še 72. O »napadu« bomo dali pojasnilo, če bomo nadalje izzvani, prepričani pa smo, da bi jih ne odšlo niti 29, če bi slišali potrebna pojasnila.

— Smučarstvo za šolsko mladino. Jugoslovnski zimsko-sportni savez namerava prirediti za srednješolsko in osnovnošolsko mladino v Ljubljani tečaj za smučarstvo, ki bo praktičen pod Tivolijem ali na Golovcu, teoretičen pa s predavanji in skioptičnimi slikami. Namen akcije je, da se s sportom očuva zdravje mladini, ki zaradi poveljnih nehygienjskih razmer glede šolskih prostorov mnogo trpi na zdravju. Savez namerava akcijo razširiti tudi na druge kraje, posebno kjer se nahajajo učiteljsko-smučarji.

— Glede nameščanja učiteljstva je prosvetni oddelk v Ljubljani izdal nalog sreskim šolskim referentom, da poročajo, ali je na šoli kdo odveč, ali je na šoli kdo premalo. — Kakor je videti, želi prosvetna uprava vendar urediti razmere na šolah, da ne bo na nekaterih šolah preveč učiteljstva, na drugih pa da bodo razredi brez učiteljstva. — Pov. UJU bo podprlo to akcijo, ker zbira potrebne podatke tudi o napakah, ki so bile napravljene v tem pogledu v preteklosti. — Kakor čujemo, namerava prosvetna uprava izdati tudi nov stalež učiteljstva, s čemer bo zelo ustrezno, ker je stari stalež od leta 1923. in ni več poraben.

— Samo red eden ima posledico na napredovanje. Z novo odredbo o ocenjevanju, ki jo prinašamo na drugem mestu, je odpravljena tudi krivica, da bi red, proti kateremu je dovoljena pritožba, veljal tudi za red, s katerim učiteljstvo ne more napredovati in ne prositi za razpisano službeno mesto. Ministrstvo prosvete je razveljavilo tudi tozadevne odloke O. N. br. 30.797 od 3. novembra 1926, s katerim je bila ocena »zadostno« predpisana kot slaba ocena.

— Projekt šolskega zakona. Projekt šolskega zakona, ki ga je sedaj odobril tudi g. minister prosvete, je dotiskan v državni tiskarni in bo predložen narodni skupščini. G. minister prosvete je odredil, da se natisne 400 komadov tudi za UJU, ki ga bo razposlalo na poverjeništvu UJU in okrajna učiteljska društva UJU.

— Prihodnja glavna skupščina UJU bo v Skoplju. Predsednik UJU tov. Vlada K. Petrovič se je mudil v božičnih dneh v Skoplju, kjer je vodil razgovore o Glavni skupščini UJU. Sresko učiteljsko društvo v Skoplju je soglasno sklenilo, da prevzame priprave za letošnjo glavno skupščino UJU, ki naj se vrši v Skoplju.

— Ustanove vdovam in sirotam državnih nameščencev. Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in upokojencev v Ljubljani razpisuje za leto 1927. iz sklada Ivana Rostana 15 ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščencih. Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do 1. marca t. l. Prosilke naj prošnjam prilože od občinskega ali župniškega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi boleznij in onesposobljene za pridobivanje.

— Ameriški »Mladinski list« je zaključil svoj V. letnik obstoja. List se je v tem letniku še posebej dvignil: zadobil je ilustrirano naslovno stran, katero je narisal Albin Čebular, ki je opremil list tudi z drugimi slikami ter poslal s pesmicami in prozo. Da-

lje zasledimo tudi prav močno zastopane: Kette, E. Gangl, Oton Zupančič, Albreht. Lično opisuje razne dogodke Stric Matije, kateri prav živahno kramlja z deco. Nekaj sličje je tudi Zeletovih; prav lepi so pa razni posnetki, ki dajo s tiskom in finim papirjem prav lepo lice. Pač ameriški »Mladinski list« je v duhu jako globok in evropski mladinski listi so še daleč za njim s svojim obzorjem. Zavednost Amerike se pač povsod zrcali in zasluži prvenstvo.

— Martin Repič, rojen leta 1852. v Gornjih Kojah Savinjske doline, naš prototip kepoštevca, nas je nenadoma zapustil. Takšen junak, na duši in telesu jak, pa je podlegel na videz tako malenkostni bolezni. Po svojih genialnih nazorih in praktičnem življenju, povsod priljubljen, morda zločen, je bil on svoje vrste unicum. Njegova je veljala zahrbtnosti ni poznal. Odkrit, a len značaj je bil. Zato mu ni bilo vedno z rožicami postlano. Svetovna vojna mu je vzela sina doktorja, universit. docenta. To ga je potrla. Od svojih 74 let jih je 44 posvetil šolskemu pouku na Pohorju. Naj si zdaj počije. Bodi mu zemljica lahka!

— Rokotvorni tečaj v Novem mestu. Prijavljencem v tečaj za rokotvorni pouk (deska ročna dela) javljam v sporazumu z g. ravnateljem Novakom, voditeljem tečaja in s prosvetnim referentom v Novem mestu sledeče: Tečaj se prične v četrtek 27. t. m. ob 8. uri zjutraj na deški osnovni šoli v Novem mestu. Vsi, ki so se prijavili v tečaj, naj bodo točno na mestu, da bo šlo delo redno in hitro izpod rok, ker le tako bomo dosegli svoj smoter. Nagrada za naš trud in stroške bo boljši uspeh v šoli. Priglasilo se je 38 tovarišev oziroma tovarišic. Opozarjam, da smo za toliko število naročili material, ki ga bomo vsi prijavitelci enakomerno poravnali, brez oziroma, ali smo se udeležili tečaja ali ne. Zato naj nihče ne izostane! Stroški bodo itak minimalni in najbrže ne bodo presegli 30 Din. Vsakdo naj prinese s seboj: šivanke, sukanec, nož, škarje, svinčnik, šestilo, trikotnik in železno ravnilo (če tega ni, bo dobro tudi navadno leseno). Vse druge dobite v tečaju. Urili se bomo dnevno od 8.—12. ure in od 14.—18. ure in to v četrtek, petek in soboto. Na svizdenje! — Pirnat Viktor, predsednik novomeškega okrajnega učiteljskega društva.

— Vsem cenjenim tovarišem, ki so naročili knjige za deška ročna dela, naznanjam, da so knjige došle in jih v kratkem prejmejo. Podrobnejši podatki slede. — Lajovic Albin.

— Prosimo malo obzira. Poročevalci, ki pošiljajo poročila o društvenih zborovanjih, so postali zopet zelo dolgi. Ne čitajo vsi naročniki radi društvenih poročil, posebno če so dolga in zavzemajo mnogo prostora, dasi so zelo zanimiva za organizatorja, ker je prav iz njih razbrati pravo mišljenje članstva. Zato jim polagamo veliko važnost in prosimo poročevalce, da podajo v kratki in jedrnat obliki jasno sliko razpoloženja in želja, ki jih ima članstvo. Prosimo pa poročevalce, naj bodo kratki, da lahko upoštevamo tudi druge dopise in da lahko hitreje uvrstimo tudi društvena poročila v list. Reči moramo, da je posebno med mlajšim učiteljskim sedaj pridobil »Učiteljski Tovarš« zelo mnogo prijateljev in dobrih so-trudnikov. Če se enkrat izklobam« iz gospodarske mizerije, bo treba gledati na razširjenje lista, ker list je visoko aktiven.

Uredništvo.

— Učiteljstvu, zlasti šolskim upraviteljem mariborskega okraja. Pri našem učiteljskem zborovanju dne 8. t. m. smo sklenili organizirati proučevanje novega projekta šolskega zakona na ta način, da istega na vseh šolah proučujemo posamezni učiteljski zbori, šolski upravitelji pa zberejo tozadevne proučitvene rezultate (mnenja, predloge i. sl.) v obliki kratkih zabeležav od poglavja do poglavja. Vsi šolski upravitelji prinese te beležke s seboj k sestanku pedag. sreskega odseka, ki bi se vršil v četrtek, dne 3. februarja t. l. V to svrhu smo za vse člane pedag. odseka in za vse šolske upravitelje našega okraja zaprosili pri šolski oblasti za šole prost dan 3. februarja, kajti za poglobitev v študij in razpravo šolske zakonodaje nam naša sreska učiteljska zborovanja nudijo pre malo časa, uradnih okrajnih zborovanj pa ni. O rešitvi navedene prošnje za dopust, od katero je odvisen naš sestanek ter več podrobnega o pričetku in kraju sestanka poročamo pravčasno v »Učiteljski Tovarš«. Med tem pa k razdelitvi in dogotovitvi dela! — Za sres. ped. odsek: M. V.

— Tovarišice, ki se žele naročiti na »Ženski pokret«, naj nemudoma javijo svoj naslov »Društvo učiteljic v Ljubljani« (i. državna dekliska osnovna šola pri Sv. Jakobu). Naročnino bo vpslati po prejemu prve številke, kateri bo priložena položnica.

— Nekateri člani(ice) Učiteljskega društva za srez Litija imajo v blagajni preostanke, s katerimi morejo razpolagati ali jih prisipati na račun nove članarine za leto 1927. Ti so: Aničič Joško 26 Din, Cirman Fini 36 Din, Čerin Bogomila 16 Din, Habjan Dancina 20 Din, Koritzky Marica 24 Din, Koprce-Perko 36 Din, Kramar Olga 20 Din, Levstik Jana 36 Din, Medved Stane 36 Din, Mihelič Hilda 36 Din, Mitterhammer Anica 36 Din, Okorn Vinko 36 Din, Oelhofer Ada 36 Din, Pelko Matija 36 Din, Perko Venčeslav 20 Din, Taljanec-Furlan Zinka 20 Din, Prestor Julija 36 Din, Ritter Stibrič 36 Din, Samec Franc 36 Din, Schwajger Marija 20 Din, Šulin Matko 36 Din, Tomšič Pavla-

36 Din, Turek Alma 36 Din, Turnher-Kovač Anica 36 Din, Turnher Edmund 36 Din. — Zagorje, 4. januarja 1927. — Kolenc.

JAVNA ZAHVALA.

Vsled tragične smrti mojega nepozabnega soproga Jurija Nagliča, mizarskega mojstra v Zg. Beli, izražam tem potom zavarovalni zadrugi »Croatia«, pri kateri je bil umrlj še leto dni zavarovan, javno zahvalo, ker mi je imenovana zavarovalnica najkulantneje izplačala zavarovano vsoto.

V Zg. Beli, dne 13. januarja 1927.

Franciška Naglič s. r.

Nova napredovanja, imenovanja, upokojitve itd.

—i Napredovanje. V 3. grupo II. kategorije: Josip Kotnik, Anton Kobentar, Lovro Kleindienst, Helena Matkovič, Marija Flego, Martina Supančič, Marija Pečnik, Kuglič, Antonija Lorenta, Elizabeta Bertonec, Angela Sabec, Albina Traven, Marija Krajger, Ivan Sumljak; v 4. grupo II. kategorije: Oskar Hrašt, Božica Hero, Marija Paš, Marija Podboj, Doroteja Belinger-Janež, Adela Weble, Marija Schrott, Janez Hartman, Stane Jančigaj, Fran Mencej, Anton Sešek, Vlado Košenina, Fran Gorup, Alojzija Zivko, Amalija Golobič, Franja Šušteršič, Ana Pertl, Marica Setina, Karolina Conč, Otilja Čepe, Terezija Peršuh, Lea Horvat, Gabrijela Kurbus, Karolina Burian.

—i Napredovanje. V 6. grupo I. kategorije: Dr. Gregor Zerjav; v 1. grupo II. kategorije: Josip Gole, Iva Mesec, Josipina Hlebanja-Javornik, Marija Klančnik, Josipina Strigl-Klein, Robert Senica, Marija Kovčec, Ivana Černe, Terezija Ravhekar; v 2. grupo II. kategorije: Emilja Vodopivec, Ciril Delcett, Marija Burja, Ačim Jurčič, Marija Dominkuš, Filomena Štancer, Cecilija Cvetko, Ana Jureš-Ostrec, Anton Fink, Ljudevit Belšak; v 1. grupo III. kategorije: Marija Avbelj, Ivanka Sinkovec.

—i Napredovanje. V 1. grupo II. kategorije: Karel Vollmaier, Julij Sevnik, Mirko Lešnik, Ferdo Pokernik, Vinko Stopar, Berta Brenc, Marija Kregar, Marija Koprive, Šumenjak, Marija Kožuh, Marija Šterk, Jurca, Katarina Schweiger; v 2. grupo II. kategorije: Alojzija Lušin, Simon Kerbler, Ivan Muršec, Anton Zdolšek, Fran Mlinšek, Josip Puhr, Mirko Klanjšček, Ignacij Pejcha, Milica Jug, Marija Kern, Marta Verk-Sekirnik, Olga Pečnik.

—i Napredovanje. V 1. grupo II. kategorije: Ivan Zagar, Marija Stupica, Matilda Podkrajšek, Adela Reven, Franja Lavrič, Anica Mencinger-Vizjak, Josipina Stegenšek, Antonija Drobnič, Angela Cerar, Ivana Preželj; v 2. grupo II. kategorije: Tone Gaspari, Ivan Verbič, Alojzija Hofbauer, Stanek Vrezec, Josip Špenko, Josipina Demšar, Roza Mejak, Franja Drnovšek, Marija Gajšek, Marija Judnič.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

—c Mi smo pristaši narodnega in državnega edinstva, to smo že čisto pokazali. Ali smo ravno tako tudi za kulturneje prosvetno politiko, za svobodnejšo šolo, za pravico in zakonitost v nasprotstvu s strankarstvom in nasiljem v državnih institucijah, za popolno demokracijo v šoli in v državi, z eno besedo rečeno: mi smo za progres, ki tangira celokupno življenje. Manifestiramo v vseh svojih problemih in na vseh poljih. Za nas ni edinstvo, svoboda mišljenja in naprednost le beseda, temveč to vse vršimo v dejanju.

P. J.

—c Mi nočemo strankarstva in politike v svoji organizaciji, ker se danes pod politiko razume zakulisna intriga in strankarsko podtikanje v svrhu osebnih in strankarskih interesov. Ali če bi se strankarstvo smatralo, kakor bi se moralo, kot delo na občnem, ne pa kakor danes na strankarskem dobru, potem bi se tekom časa, v ritmu našega razvika vsekakor srečali, na poti evolucije.

P. J.

—c Člani naše organizacije uživajo popolno svobodo v političnem opredeljevanju. Ali vendar oni niso prenapeti zagriženi strankarji. V njih prevladuje stanovska zavest. Zato zamerijo vsem strankam, pa bodi tudi svoji, ki ne obračajo dovolj pažnje na naše učiteljsko ekonomsko in pravno organiziranje stanu, ki nas ne ločijo od drugih, ki jim politika ne more do živega. Za nas je politika osebna zadeva poedince, do čim je vse naše delo usmerjeno na ekonomsko in pravno organizacijo stanu. Mi stavljamo odslej naš ekonomski in socialni moment na prvo mesto. V tem smislu delamo povsod, pa tudi v poedinih strankah. — P. J.

—c Mi sicer vemo, da se morajo voditi še politične borbe, kjer se ljudje navdušujejo za ideje in programe kot take in verujejo v ta ali oni sistem vladavine. Ali kot učitelji občutimo čisto preveč ekstremnost in škodljivost take prenapete borbe, vso praznoto forme, ko se borba vodi brez obzira na državne in narodne, torej tudi šolske interese. Proti taki politiki smo, s katero se rušijo pravni in kulturni temelji. Naj nas prenapeti strankarji anatomirajo in preklinjajo, mi se za tak način borbe ne navdušujemo, ker gazijo še to, kar je celokupnemu narodu sveto in dragoceno. — P. J.

—c Svoboda, enakopravnost in nedotakljivost so lepe stvari. Ali nam je malo do tega, da se jih v načelu prizna, ko vemo, da se v praksi vsled drugih osnovnih neenakopravnosti ne uveljavlja. Hočemo zagotoviti za ekonomsko in socialno nezavisnost učitelja. Za te naše težnje se ne bori odkrito pravzaprav ni ena obstoječa stranka. Vsaka nas hoče le kupiti. Vemo, da je šola in z njo tudi učiteljstvo politikum, ali ona je politikum države, a ne stranke, ki slučajno in začasno krmilari državno ladjo.

P. J.

—c Videli smo vso nemarnost, nesposobnost in nasilja, ki so nas neprestano težila. Ali čas je dozoreval in dozorela je vsa učiteljska konservativnost do volje, da se razmere predrugačijo in se osvobodimo zla. Ni čudo, da smo uvideli vso to brezmejno nasilje in zlo, dasi ga ne moremo še tako hitro spraviti raz svojo grbo (Mönderdorfer), ker se stari grehi naših današnjih desidentov kaj radi maščujejo in je pot še dolga do popolnega osvobodjenja. Zato treba v političnem svetu utrditi in obelodaniti našo novo orientacijo o učiteljskih težnjah in ciljih. V učiteljstvu samem stvar dozoreva, če ni že zrela. Njega budi in dviga zlo, ki ga čuti na svoji lastni koži in plečih, akoprav smo se navadili mnogo prenesti. Učitelj se budi, ker v njem dozoreva odpor proti zlu in nezdravim razmeram, ker čuti globok neodoljiv pokret, ki se poraja sponzato, ki ga ne more nihče preprečiti in zadržati ni z besedo, pretnjo, obljubo, ni z lažjo in frazami, pa tudi ne z nasiljem. Tudi lepe parole učiteljskega pretehta, preden jim sledi. S slepim drvenjem za njimi ne mara postati škodljivec lastnega stanu.

P. J.

—c Bilke za potapljačaje. V »Edinstvu« se blišči v uvodnem članku med drugim tudi ta bosa, »da je del učiteljstva zašel s svojo znano deklaracijo na pota, kamor mu zavedno in izkušeno slovensko učiteljstvo ne more slediti.« Znano je, da so si naši desidenti vzeli patent na vse, kar diši po nečem, kar bi držalo. Zato ni čudo, da so si tudi tu vzeli, po gornjih besedah sodeč, pažtent nad zavednostjo in izkušnostjo, češ, da so samo oni učitelji zavedni in izkušeni, ki ne soglašajo z deklaracijo. To so lepe blažilne besede, dasi zelo izpodbitne, kajti ravno izkustvo je rodilo novo orientacijo. In kar je važno, v gornjih besedah povdarjajo, da »slovensko učiteljstvo ne more slediti« novim razmeram. Ne tresemo se pred to njihovo grožnjo, ker vemo, da smo z deklaracijo pokazali vsemu jugoslovnskemu učiteljstvu pot, ki jo mora hoditi. Ti »slovenski učitelji«, ki vsepovsod povdarjajo državno in narodno edinstvo, so vendar samo »slovenski«, dasi narodno edinstvo nikoli ne govori o slovenstvu, temveč samo in vedno o jugoslovenstvu. Torej videti je, da je bilo državno in narodno edinstvo le izgovor.

P. J.

Učiteljstvo v drugih državah.

KONGRES ŠVEDSKE ZVEZE UČITE-LJIC.

Vršil se je v avgustu v Upsali.

Ta zveza obstoja že 20 let in zato je bil kongres spojen s proslavo 20-letnice.

Na kongresu se je seveda v prvi vrsti obravnavalo vprašanje plač. V resoluciji so se učiteljice izrazile, da obžalujejo, da morajo tako dolgo čakati na rešitev povišanja plač. Pričakujejo, da se to vprašanje kmalu spravi na dnevni red parlamenta, kakor tudi, da se regulirajo odnosi med plačami učiteljev in učiteljic.

KONGRES ŠVEDSKE »UČITELJSKE ZVEZE«.

Švedska učiteljska zveza (organizacija le za učitelje, ne pa učiteljice) je zborovala v avgustu v Geolu. Prisotnih je bilo okrog 200 učiteljev.

Na dnevnem redu so bila važna vprašanja, med njimi o plačah, učnem načrtu, pristopu k »Delovni konfederaciji«, taktična in propagandna vprašanja, brezposelnost učiteljstva itd.

O vprašanju zvišanja plač je poročal Johansson, ki je tudi član tozadevne državne komisije. Ta komisija je izdelala projekt, po katerem se bodo izenačile plače učiteljev s plačami ostalega državnega uradništva in tudi s plačami učiteljic. Učiteljice le z dveletnim učiteljskim, (ki ne poučujejo le v prvih dveh šolskih letih osnovne šole), bodo dobivale nižjo plačo.

Vendar se pojavljajo težkoče pri izenačenju plač učiteljev in učiteljic, ker je na Švedskem razlika v plačah pri vseh držav-nih uradnikih in uradnicah. Učiteljice imajo isto plačo kot ostale državne uradnice z isto izobrazbo. Ako se bodo plače učiteljic izenačile s plačami učiteljev, torej prve zvišale — se bodo čutile ostale državne uradnice zapostavljene. Uradnice so dose-daj v 11. plači, razredu, učiteljice pa bi prišle po izenačitvi v 17. plači, razred, kar izgleda v razpredelnici takole:

11. plač. razred: 2730—3240 kron (plača uradnic. — 15. plač. razred: 3450—4560 kron (plača uradnic do 4260 K). — 17. plač. razred: 3960—5160 kron (plača uradnic do 4860 kron).

(Varijacije v plačah so vsled različnih draginjskih razredov; plače se računajo na leto).

Če bi se izenačile plače učiteljstva, bi to stalo državo 12.000.000 kron več, kot če bi se le zvišale plače učiteljev.

V tozadevni resoluciji zahteva učiteljsko skupnost skorajšnje zvišanje plač učiteljev.

Pri vprašanju o učenem načrtu se je debatiralo o verskem pouku. Nekateri so se izrazili, da je enako nepriljubljeno uvesti zopet Lutrov katekizem v šole, kot izločiti verouk iz šole. Cerkev in šola sta na Švedskem postali vsled stoletnega sodelovanja skoraj nerazdružljivi. Cerkev pa naj se nauči razumeti želje šole, potem bodo tudi stiki ožji.

Večina se pa je izjavila proti upeljavi katekizma v šole.

Za tem je kongres razpravljal o pristopu k »Delovni konfederaciji«. Večina se je izrazila, da bi pristop le razdružil učiteljsko in ne bi nič pripomogel do rešitve vprašanja zvišanja plač. Učiteljsko ne more sprejeti stavke v svoje borilne metode. »Delovna konfederacija« ima tudi toliko važnih delavskih vprašanj razrešiti, da se z učiteljskimi zadevami ne bi mogla uspešno pečati. Zato se učiteljsko izjavlja za upostavljen stikov z ostalimi uradniki, v svrhu skupne akcije.

Švedski učiteljski zvezi (Sverges Folkskollärarförbund) pripada do polovice učiteljev. Drugi učitelji so organizirani v drugih učiteljskih organizacijah.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Članarina in dario: Osnovna šola Lajtersberg-Krčevina 900 Din, učiteljsko društvo za osnovni okraj 4900 Din; Eliza Kertova, učiteljica vrh 40 Din; osnovna šola Dravograd 70 Din; osnovna šola Spodnja Polskava 30 Din; deška osnovna šola Ljutomer 140 Din; osnovna šola Selnica ob Dravi 109 Din; Ivanka Zupančič, šolska uprav., Celje, 10 Din; osnovna šola Tezno 170 Din; društvo apok. učit. v Mariboru 220 Din; Podvrtnik Ant., šolski uprav., St. Vid-Mislinje 1 obv. 7% drž. pos. a 100 Din (IX. 1925); Ivan Morko, šolski uprav., Rače 1 obv. 7% drž. pos. a 100 Din (III. 1927). Iskrena hvala! — V Mariboru, 17. jan. 1927. — M. Kozuh, blagajnik.

Prosveta.

»ŠOLARSKA MATICA«.

Nekoč sem že omenil, da bi naše književne družbe, ki pošiljajo periodične edicije med narod, natisnile pri vsakoletni izdaji tudi vsakokrat po eno mladinsko knjigo, kar je že delala — četudi nedosledno — Mohorjeva družba.

Razumljivo je, da tak načrt dostikrat ni priporočljiv, ker se marsikateri izmed odraslih odtegne vsled tega naročila, in to vsekakor škoduje družbinim financam.

Važnost takega izdajanja pa seveda ni na literarni strani kot taki, temveč na vzgojni strani: izobraziti in utrjevati pri deci smisel do lastne knjige, ki mu je — pravzaprav vsako leto nezvestno vsiljena — počasi nujna potreba. V začetku jo ima kot razvedrilo, pozneje uživa vrednost vsebine, na koncu jo ceni kot svojo last, jo shrani in si tako ustvari sam in neprisiljeno svoj lastni knjižni zaklad. Ko doraste, ne more biti brez knjige, in ostane, če je kosiljak v dobrih gmotnih razmerah, vedno naročnik leposlovne knjige.

Mnogo tarnanja je, da pri nas Sloveni nih leposlovje »ne gre«. So res tehnični razlogi za to: malo nas je; uradnik, glavni koment, nima sredstev; naš knjižni trg ne proizvaja zdaj »nič kaj dobrega« itd. Poskušajmo pa to izboljšati, zakaj vsakdanje razmere se polagoma urejujejo, in tako smemo upati, da nam bo v prihodnjih letih Slovenem mogoče kupiti poleg litrov daimatinca tudi včasih kako knjigo.

Nemogoče pa je to doseči z današnjo stagnacijo, ki se je začela po vojni in živi trdno in se vceplja tudi v mladino. Danes je vse sport, kino, veselica; knjiga dolgočasila!

Paziti moramo na to, da mladina ne bo ostala pasivna do knjige tudi tedaj, ko se povrne umeren življenjski čas.

Ustanovimo »Šolsko Matico«!

Dajmo učencem, ki bodo naročniki te »Šolske Matic«, vsako leto poleg koledarčka še kake 3 knjige! Koledarček naj bi bil praktičen, prikupljiv v svoji žepni obliki; ena knjiga izmed ostalih realne vsebine, obdelana v otroškem tonu; ostali dve knjigi čisto leposlovni, znabiti en prevod iz svetovne mladinske literature ali tudi knjiga pesmi. Knjige bi izšle vsako leto pred Miklavžem.

Članarino, ki bi jo plačeval vsak član »Šolske Matic«, bi določili izdajatelj.

Če pomislimo, koliko se je do zdaj porabilo po naših šolah prostovoljnih prispevkov, pri katerih učenec ni imel nobenih koristi, potem bomo šele razumeli, s kakšno vneto bo vsak mladi naročnik prinašal članarino in s kakim zanimanjem bo čakal na izdajo knjig.

Jasno je, da bo moralo učiteljsko nabirati in voditi mlade naročnike.

Tone Gaspari.

—p Za našo pedagoško knjižnico je poslalo Učiteljsko društvo za krški okraj sledeče knjige: Zbornik I. 1900., 1909., 1912. Pedagoški letopis 18. zv. Slovenska bibliografija I. del. Srčna hvala!

Srednješolski vestnik.

PRIPOROČLJIVA KNJIGA.

V avgustu 1926 je izšlo v Sarajevu drugo izdanje predelane srbskega prevoda znamenite Fuss-Henzoldove »Fizike za šolo i samouke« z mnogobrojnimi dijaškimi vajami, računskimi nalogami, s 104 slikami v tekstu in šestimi portreti znamenitih fizikov.

Knjigo sta priredila priznana bosanska šolnika ravnatelj državnega ženskega učiteljskega društva v Sarajevu, bivši načelnik ministrstva prosvete, g. Stevo Marković in profesor druge državne realne gimnazije v Sarajevu dr. J. Goldberg. To delo je na temelju mišljenja Glavnega Prosvetnega Saveta v Beogradu odobreno od Ministrstva Prosvete pod št. 49.555 od 2. aprila 1926 in priporočeno kot učna knjiga za učiteljske in druge strokovne šole v celih državah.

Ta knjiga je doživela v nemškem originalu že 16 izdanj, kar je gotovo dovolj jasen dokaz, da ima mnogo prijateljev med učiteljskim in dijaštvom. Namenjena je v prvem redu učiteljskem, ali more dobro služiti radi svojih vrtil tudi drugim srednjim šolam. Grški, latinski in sploh tuji termini so točno raztolmačeni. Pisatelji so imeli pred očmi, da se je treba poslužiti že z ozirom na svrhu te knjige pri tolmačenju fiz. zakonov predvsem induktivne metode, deduktivna je prišla le tam v pošte, kjer to ne škodi jasnosti predmeta. Ta strogo znanstvena knjiga je pisana v tako lahkem jeziku, tako jasno in pregledno, da je tudi samoukom dobrodošla. Mnoge slike v samem tekstu omogočajo lažje razumevanje težjih odstavkov. V novem izdanju so od velike važnosti vaje, ki sledijo vsaki večji partiji in mnoge praktične naloge vzpodbujajo učence na samostalne poskuse in večjo aktivnost pri predavanjih. Izdajatelj so se ozirali pri novem izdanju na današnje stanje fizike in na naše prilike. Predelali so točneje n. pr. nauk o elastičnosti, resonanci, električni oscilaciji itd., nekaj so dodali, neke paragrafe popolnoma izpremenili, n. pr. odstavke o Teslovih strujah in o brezžični telegrafiji. Poglej tega so oni dodali nekoliko — šest — portretov znanih fizikov.

Iz ekonomskih razlogov je izšla knjiga samo v cirilici. To nam ne sme biti ovira, da uvedemo to knjigo tudi v naše šole, seveda se mora to učiniti postopoma, začenši od najnižjega razreda. Na ta način si bodo učenci osvojili točen pregled te knjige in se tudi lepo izurili v čitanju cirilice, kar je našim našim učiteljem in inteligentom sploh potrebnejše nego kos kruha. Živimo v novih prilikah in moramo se prilagoditi. Cirilico čitati ni težko, samo je treba dobre volje in zavesti, da je to naše slovensko pismo. Knjigo najtopleje priporočam.

Ravnatelj F. Kadunec.

Stanovska organizacija.

Vabila

— Brežiško-sevniško učiteljsko društvo ima svoj redni letni občni zbor dne 5. februarja 1927 točno ob 10. uri v osnovni šoli v Brežicah s sledečim dnevnim redom: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Društvene zadeve. 3. Letna poročila odbora. 4. Naš sedanji položaj. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. Zborovanje vodi predsednikov naš mestnik tov. Franc Vadnal. Pridite polnost število!

— Občni zbor učiteljskega društva za politični okraj Ljutomer se vrši v soboto, dne 12. februarja v Gor. Radgoni z začetkom ob 10. uri. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo društvenega odbora in računskih pregledovalcev. 4. Volitve. 5. Določitev društvene članarine. 6. Predlogi in nasveti društvenikov. 7. Načrt novega šolskega zakona. Poročajo izvoljeni referenti. — Pol ure pred občajnim zborom se vrši odborova seja. — Udeležba obvezna! Odsotnost se mora opravičiti!

Poročila:

— Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj je zborovalo v soboto, dne 8. januarja 1927 v Narodnem domu v Mariboru. — Navzočih je bilo 78 članov.

Tov. predsednik je ob otvoritvi pozdravil zlasti novo pristopivše članice, tov. Čonč Jožefo, Kirar Josipino, Kotnik Ano in Matjažič Leopoldino. Obenem je naznanil izstop tov. Konečnika iz učiteljskega društva vsled premestitve iz sreza.

V zadevi prispevkov »Učit. domu« se sklene, da je v l. 1927. vsak član moralno obvezan prispevati v ta namen letnih 10 Din.

Članarina »Zveze državnih nameščenecv za Slovenijo« znaša letnih 12 Din, kateri znesek je vplačati v 10 mesečnih obrokih obenem z društveno članarino.

Volitev novega odbora odpade vsled preobširnosti dnevnega reda ter se preloži na občni zbor, ki se bo vršil tekom prihodnjega meseca.

V zadevi osnutka novega šolskega zakona se sklene, da se par dni pred prihodnjim zborovanjem skliče v svrhu proučavanja načrta sestaneček pedagog. odseka, h kateremu se naj povabijo vsi šolski upravitelji; v ta namen naj društvo pri šolski oblasti izposluje za udeležence pouka prost dan. — Danes so referirali in stavili predloge k novemu šolskemu zakonu tov. Jakopec, Rozbaud in Majcen. Tozadevne želje in izprijembe so bile odposlane poverjeništvu v nadaljnjo ukrepitev.

— Učiteljsko društvo za slovenjebistriški okraj je zborovalo ob povoljni udeležbi dne 11. decembra na Pragerskem. Navzočih je bilo 44 članov, odsotni so se opravičili.

V kratkem govoru pozdravi tov. predsednik predavatelja prof. Siliha iz Maribora in novo pristopivšo članico Valjavec iz Laporja. S toplimi besedami se spominja pred kratkim umrle tovarišice Emilije Kopriva, kot vzorne učiteljice oziroma vzgojiteljice, posebno pa kot temperamentne prvoborilke za pravice poročenih učiteljic.

Učiteljsko je ogorčeno debatiralo o odloku P. br. 5289/25 z dne 1. nov. 1926 »Prosvetni uslužbenci, njih ponašanje v službi in izven nje«, ki je naperjen proti vsemu učiteljsstvu brez razlike krivde, ter je mnenje, da bi bilo pravilnejše, ako bi se samo prizadete pozvalo na odgovor, ne pa zaslilo vsega stanu.

Med burnimi pozdravi otvori prof. Silih svoj globoko zamišljen referat »Psihoanaliza in vzgoja«, izdelan po načelih Freudove in Adlerjeve teorije, koje glavna teza je »Razvijati v otroku vse sile«.

Prof. Silih vabi učiteljsko k pristopu v Pedagoški krožek v Mariboru, ki bo imel svoja predavanja o počitnicah in ki bo imel v slučaju zadostnega števila novih članov na razpolago knjižnico tudi za izven Maribora službujoče člane.

Občni zbor se vrši prve dni mesca februarja v Slov. Bistrici. Tajnik.

— Sav. učiteljsko društvo za vranski okraj je imelo svoj redni občni zbor dne 5. januarja 1927 na Gomilskem. Od 37 članov je bilo navzočih 26.

Tovariš predsednik pozdravi vse navzoče predvsem novo došlo tovarišico Puclovo. Čestita tov. Rožancu k življenjski izprijembi, tov. Olgi Korberjevi in Cesarjevi k dobro prestalemu drugemu izpitu. — Nato se prečita zapisnik zadnjega zborovanja in odobri. — Od zadnjega zborovanja je došlo bolj malo dopisov, ki pa so se že večji del obravnavali pri zadnjem zborovanju v Celju.

Tovariš predsednik poda pregled delovanja tekočega leta. Tovarišica tajnica prečita letno poročilo. Tovariš blagajnik poda pregled finančnega stanja: celokupni dohodki 4565 Din 53 p; celokupni stroški 2340 Din. Preostanka 2225 Din 53 p.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par — Najmanjši znesek Din 5.—

NOVA ŠOLSKA TABLA
dvojnja, na škripcih, se ugodno proda. Ponudbe na upravo U. T.

ZGODOVINSKO UČNO SNOV,

ki jo predpisuje novi učni načrt, dobte v J. Nerat: »Zgodovinski čitanki«, ki jo je založila Učit. tiskarna v Ljubljani. Cena je 15 Din.

UPRAVA POPOTNIKA

ima več nevezanih letnikov Popotnika na prodaj do leta 25/6 a 20 Din od leta 25/6 a 50 Din. Dalje ima posamezne številke vseh letnikov a 5 Din kom na razpolago.

UPRAVA ZVONČKA

ima več vezanih in nevezanih letnikov na prodaj in sicer boljše veza-

ne a 60.— Din. navadno vezane a 45.— Din in nevezane a 30.— Din. Dalje ima nešteto posameznih števil vseh letnikov a 3.— Din kom na razpolago.

Z LAHKOTO DOSEŽATE DOBRE USPEHE PRI POUKU,

ako imate uvedene ročne zemljevide kulturnih

skupin, katere je izdal Učit. dom v Mariboru. Izšli so sledeči: I. Pohorje s Kozjakom. — II. Slov. gorice s ptujskim in dravskim poljem. — III. Prekmurje z Medimurjem. — VI. Celjska kotlina s Spodnjim slovom. Posavjem. — V. Ljubljanska in Mariborska oblast (Slovenija). Cene znižane.

Tov. Šega in Yarh sta pregledala račune in ker sta našla vse v redu, predlagata, da se tov. blagajniku da absolutorij.

Kot referentinja za osnovnošolski zakon se določi tov. Ahtikova. — Sklene se, da se članarina zniža za 4 Din. Tov. Lušin predlaga, da bi se za naš okraj izdelal podroben učni načrt, nakar se sklene, da se istega naredi na vsaki šoli in se pri prvem jesenskem zborovanju skupno predela.

Volitve. Dasiravno je tov. predsednik prosil, naj se mu odvzame to breme, je bil na splošno željo vendarle na novo izvoljen. Predsednik tov. B. Zdolšek, podpredsednik tov. J. Sevnik, tajnica tov. A. Križeva, blagajnik tov. J. Yarh, odbornik tov. Rožanc, namestnika tov. Mikličeva in tov. Hribovšek. Ela Križ, tajnica.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjižarni v Ljubljani. Frančiškanska ulica št. 6.

—k Latinsko-slovenski slovar. Sestavil profesor dr. Franc Bradač, docent za klas. filologijo na univerzi v Ljubljani, 1926. Založila Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani. Cena Din 70.— Str. 500.

Bradačev latinsko-slovenski slovar je strel v črno. Potrebni smo ga bili kot slepci pogleda. Že dolgo vrsto let so ga pogrešali učenci in profesorji. Kdor čaka, pa počaka. Tako se nas je končno spomnil docent Bradač. Ni nam podal znašila, ki bi bilo na hitro roko narejeno, ampak vestno sestavljeno, strokovnjaško urejeno in natančno prevdajeno delo specialista na polju latinščine. Svoje dni je slovel Georgesov slovar kot najboljši; odkrito povedano, Bradačev besednjak je priročnojši in preglednejši, izbira besed preciznejša. Knjiga ima 500 drobno tiskanih stran. Bradačeva knjiga ne bo služila samo učencem, tudi vsak inteligent, ki je že davno odrasel šoli, vsak duhovnik, vsak izobraženec si bo moral to izvrstno knjigo omisliti, ker je živa potreba.

—k Razprave izdaja Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani. Izšel je III. zvezek. Cena knjige je 100 Din. Vsebinsko tretjega zvezka: Avgust Mušič: Negacija ni. Petar Skok: Lat. Caisar-Caesar. Fran Kidrič: Prešernove odklonjene prošnje za advokaturu. Ant. Breznik: Slovenski slovarji. Ivan Prijatelj: Ustanovitve »Ljubljanskega Zvona« in celovskega »Kresa«.

—k M. Vidovič: Dvije kulture. Nakl. Bibl. »Uzg.« Knjiga 6. Sarajevo 1926. Štamparija »Oboda«. Cena 6 Din. Nedavno je posetilo Slovence avtor omenjene brosure, obsegajoče 20 strani, s popularno-znanstvenim predavanjem. Dve kulturi, ki je sedaj ponatisnjeno v lični knjižici. Predavatelj razpravlja o dekadenci zapadne kulture, o vzrokih bolesi evropskega bolnika in navaja rojstvo — panslovenske kulture kot rešiteljice moralne in etične propasti zapada. Poduhoviti materijo, etizirati življenje, izobraziti maso, spraviti dobro človeka v središče vseh sodobnih in bodočih teženj in naprov... vse te teze so prerokbe za doseglo človeške sreče. Problemi so aktualni, zanimivi, logični zaključki predavatelja jasni in podrti z bogatim lastnim izkustvom na polju ljudske prosvete. A. Z.

Rokotvorni pouk.

Vse potrebščine za

KNJIGOVEŠTVO IN KARTONAŽO dobite najceneje v trgovini

„ŠAGRIN“ dr. z o. z.
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6.
(nasproti Hotela Union.)

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. Učiteljsko opozarjamo, da naj uvede te zvezke v šole in naj zahteva v trgovinah zvezke Učiteljske tiskarne.

Zvezki se prodajajo v korist „UČITELJSKEGA KONVIKTA“ v Ljubljani in „UČITELJSKEGA DOMA“ v Mariboru.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani. Za oglasni del odgovarja Rado Grum v Ljubljani. Izdajatelj: UJU — poverjeništvu Ljubljana, odgovarja Andrej Skulj v Ljubljani. Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani; zanjo odgovarja France Štrukelj v Ljubljani.